

Artritis - možete nešto poduzeti Arthritis - you can do something about it

Vrsta artritisa koju spominjemo i koja obično pogađa starije ljude naziva se osteoartritis (**osteoarthritis**). Starenjem (ili katkada zbog ozljede), zglobovi se istroše i nastaju oštećenja. To može biti popraćeno bolovima, ukočenošću a nekada i oteklinama oko zglobova, naročito u prstima, kralješnici, koljenima i kukovima. Ali premda je artritis neizlječiv, ipak se može mnogo toga poduzeti za ublaženje simptoma.

Kako fizičke aktivnosti pomažu ovoj vrsti artritisa?

Mnogi obično misle da je za artritis najbolje ako smo što manje aktivni. Ali naprotiv, održavanjem fizičkih aktivnosti i redovitim vježbanjem možemo:

- sačuvati pokretljivost zglobova i spriječiti ukočenost (može ublažiti bolove),
- ojačati kosti i mišiće
- držati pod kontrolom tjelesnu težinu (dodatni kilogrami stavljaju veći pritisak na koljena i pojačavaju bol), i
- osjećati se opušteniji.

Koje tjelesne aktivnosti pomažu za artritis?

Bilo koje aktivnosti s pokretima pomažu za artritis. Najbolje vrijeme za aktivnosti je kad se osjećate manje ukočeni, imate manje bolova, i kad je djelovanje lijekova najbolje. Fizičke aktivnosti koje se predlažu su slijedeće:

- Svakodnevni kućni poslovi kao metenje, čišćenje, vješanje rublja ili vrtlarjenje pomažu da ostanete pokretljivi.
- Redovite šetnje (najmanje tri puta tjedno).
- Probajte plivati, voziti bicikl ili plesati.

Propitajte se kod liječnika ili pri lokalnom zdravstvenom centru u zajednici, postoje li u vašem području slijedeće aktivnosti uz nisku cijenu:

- **Satovi laganih vježbi.**

Na ovim se satovima (neki su dvojezični) uče jednostavne vježbe koje pomažu za održavanje snage i pokretljivosti.

- **Tai Chi**

Vježbe se sastoje od jednostavnih valovitih pokreta kojima se poboljšava snaga i pokretljivost.

- **Vježbe u vodi**

Vježbanje u vodi je odlično za artritis. Pritisak na zglobovima se smanjuje jer vas voda drži pa ste lakši. Satovi vježbi u vodi (Aquarobics) stoje na raspolaganju na bazenima u mnogim područjima.

Fizikalna terapija u vodi (**aquatic physiotherapy**) također poznata kao hidroterapija (**hydrotherapy**), su specijalno programirane vježbe u toploj vodi koje dobro čine za mnoga zdravstvena stanja uključujući artritis. Stoji na raspolaganju

besplatno u nekim odjelima za fizikalnu terapiju i u općim bolnicama. Fizikalni terapeut vam može predložiti i neke druge korisne vježbe.

Koji su najbolji lijekovi za ublaženje bolova od osteoartritisa?

Upitajte liječnika za savjet što bi vam najviše pomoglo.

Može li specijalna ishrana poboljšati osteoartritis?

Premda nema takve hrane koja bi mogla izliječiti artritis, zdrava ishrana je osobito važna. Zaklada za artritis u NSW (**Arthritis Foundation of NSW**) preporuča sljedeće:

- Jedite miješanu zdravu hranu
- Jedite redovito svježiju ribu. Riba sadrži ljekovito ulje, tzv. omega 3 - masnoću (**omega - 3 fat**), koja može pomoći u smanjivanju upale u zglobovima. Vrste riba pod imenom **mullet, trevally, flathead, sardines** i **salmon** sadrže visoke količine omega - 3 masnoće. Sardine i salmon - ako su po mogućnosti konzervirane u svježoj vodi (**spring water**) ili u rasolu (**brine**) - ali ne u ulju, su također dobre.
- Služite se namazima napravljenim od maslinovog (**olive**) ili kanola (**canola**) ulja. Rabite ove vrste ulja za kuhanje i salate. Kanola ili maslinovo ulje su za osobe s artritismom mnogo bolja nego ulja od suncokreta (**sunflower**), čička (**safflower**), kukuruza (**corn**), kikirikija (**peanaut**) ili soje (**soybean**).

Mogu li biljna ili druga ne-farmaceutska ljekovita sredstva biti od pomoći za artritis?

Ljekovita sredstva ove vrste ne mogu izliječiti artritis, ali neka mogu pomoći za olakšanje bolova i ukočenosti. Prema informacijama Zaklade za artritis u NSW (**Arthritis Foundation of NSW**), postoje neki dokazi da **glucosamine, chondroitin** (u trgovinama zdrave hrane i u nekim apotekama), te kapsule s ribljim uljem (**fish oil capsules**), đumbir (**ginger**), i neki tradicionalni kineski lijekovi mogu pomoći. Kapsule s ribljim uljem su bolje nego kapsule s bakalarevim uljem (**cod liver oil**), jer velike doze bakalarevog ulja mogu biti opasne. Zapamtite da, kao i ostali lijekovi, tako i ne-farmaceutska ljekovita sredstva mogu imati popratne pojave ili mogu utjecati na druge lijekove koje uzimate. Uvijek recite liječniku koja ljekovita sredstva uzimate i slijedite upute na omotnici.

Za daljnje informacije kontaktirajte **Arthritis Foundation of NSW** na **(02) 9683 1622**.

Ako trebate pomoć za telefonske pozive na engleskom, nazovite Službu za prevađanje i tumačenje (**Translating and Interpreting Service - TIS**) na **131 450**.

Više zdravstvenih informacija na hrvatskom jeziku, možete naći u

Multicultural Communication website na <http://mhcs.health.nsw.gov.au>

Telefonski brojevi su točni za vrijeme objavljivanja ove informacije, ali ih se ne usklađuje s eventualnim promjenama. Preporuča se da brojeve provjerite u telefonskom imeniku.